

Nieuwe Vlaamse Regering reserveert 200 miljoen voor de Einstein Telescope

In aanloop naar de vierde ministeriële top van ministers uit België, Nederland en Duitsland over de Einstein Telescope maakt de Vlaamse Regering bekend dat het 200 miljoen euro reserveert om dit wetenschappelijk infrastructuurproject in het grensgebied van de drie landen te kunnen bouwen. Daarmee tilt Vlaanderen de totale toegezegde steun boven het miljard euro.

Gunstige vooruitzichten

Het jaar 2024 is een druk jaar voor de Einstein Telescope. Na het opzetten van een internationale projectstructuur en planning op het niveau van de Euregio Maas-Rijn in 2023, gingen de haalbaarheidsstudies volop van start dit jaar.

Een intensive geologische campagne met 11 proefboringen, waaronder 3 in de Vlaamse Voerstreek, geeft ons een goed beeld van de ondergrond. De eerste resultaten ogen veelbelovend.

De inzet is dan ook niet min: op zowat 250 meter diepte willen we tunnels kunnen graven om een driehoekvormige detector te bouwen met zijden van 10 kilometer. In dat kader loopt momenteel eveneens een studie over de civiele technieken om dit gevaarte te kunnen bouwen, terwijl we in parallel de situatie bovengronds in kaart brengen.

Van haalbaarheidsfase naar bouwfase

Om deze haalbaarheidsstudies te bekostigen maakte de vorige Vlaamse Regering eerder dit jaar middelen vrij, net als de partners van het Waalse en federale niveau en de collega's uit Nederland en Duitsland.

Nu het geloof groeit dat we dit wetenschappelijk topproject ook echt zullen kunnen binnenhalen, acht de nieuwe Vlaamse regering de tijd rijp om de blik stilaan te richten op de fase die na de haalbaarheidsstudies komt: de bouwfase.

Met een eerste reservering van 200 miljoen geeft Vlaanderen een krachtig signaal aan de partners dat we de Einstein Telescope naar het grensgebied van de drie landen moeten halen en dat Vlaanderen een belangrijke rol wil spelen in dit project, dat volgens economische impactstudies een belangrijke return zal opleveren.

De Einstein Telescope vergt immers de ontwikkeling van een hele reeks innovatieve technologieën die het potentieel in zich dragen om in heel wat andere sectoren tot vernieuwende toepassingen te leiden.

De Einstein Telescope in een notendop

De Einstein Telescope moet wereldwijd de eerste zwaartekrachtgolfdetector van de derde generatie worden. Het gaat om een relatief nieuwe methode om kennis op te doen op het vlak van fundamentele fysica, sterrenkunde en kosmologie.

Voorspeld door Einstein in 1916, werd de eerste zwaartekrachtgolf pas zowat 100 jaar later gemeten, in 2015.

De Einstein Telescope zal met veel hogere gevoeligheid en in een breder frequentiegebied kunnen luisteren naar zwaartekrachtgolven en op die manier toegang bieden tot verschijnselen, processen en gebieden van het heelal die tot dusver ontoegankelijk zijn voor de wetenschap. De ondergrondse telescoop zal daardoor straks een veelvoud aan zwaartekrachtgolven meten vergeleken met de detectoren van de huidige generatie. Naar verwachting zal vanaf 2026 het besluit vallen waar de Einstein Telescope gebouwd wordt. Duitsland, Nederland en België zijn samen in de race, en werken aan en zo goed mogelijk bidbook. Ook Italië is kandidaat, met het eiland Sardinië als voorgestelde locatie.

Vlaams minister-president **Matthias Diependaele**: *“De Einstein Telescope is een uniek ‘Big Science’-project. Het verbindt fundamentele wetenschap, technologische innovatie, aantrekkingskracht van STEM-richtingen en internationale uitstraling met elkaar. Een sterk engagement van alle betrokken overheden zal ons in staat stellen om deze unieke wetenschappelijke infrastructuur daadwerkelijk naar de Euregio Maas-Rijn te halen. Hierdoor trekken we topwetenschappers en bedrijven aan, kunnen we nieuwe technologieën ontwikkelen en zetten we onze landen hiermee op de wereldkaart. De Vlaamse regering gelooft rotsvast in dit potentieel en heeft daarom alvast 200 miljoen euro vrijgemaakt.”*

Daarnaast maakte Vlaanderen ook budget vrij sinds enkele jaren om het project te ondersteunen.

Diependaele: *“Ondertussen hebben we vanuit Vlaanderen een Projectteam opgestart (Projectteam Einsteintelecoop Vlaanderen), en werken er ook mensen van ons mee in het projectteam van Maastricht.”*

De budgetten die Vlaanderen vrijmaakt zetten de kandidatuur extra kracht bij, in afwachting van de beslissing. **Diependaele**: *“We verwachten dat de beslissing over de locatie in 2026/2027 zal worden genomen. Na een bouwfase van ongeveer 10 jaar moet de Einsteintelecoop operationeel zijn tegen het einde van het volgende decennium.”*